

time

Odborný analytický měsíčník

PROSINEC 2011 | ČÍSLO 10
WWW.CICAR.CZ
ZDARMA

Firmy musí nabrat dech

Rozhovor s členem představenstva Volksbank Frankem Guthanem o tikajících časových bombách v rozvahách finančních institucí, dopadech krize na podnikatelský sektor, významu střední třídy a bankách nehrajících riskantní hry.

Daňové a legislativní změny 2012

Změny v sazbě a reverse-charge u DPH, malé změny v příjmové dani, ale především příprava na daňovou a odvodovou revoluci 2013. Novelu zákoníku práce, zákona o zaměstnanosti, zákona o veřejných zakázkách a zákona o rozhodčím řízení. Ale také trestní odpovědnost právnických osob.

PODNIKÁNÍ V ČESKU 2012

NA MÍSTĚ JE REALISMUS

obsah

4 | Česká ekonomika v roce 2012

VSTUPNÍ ANALÝZA | TÉMA Ačkoliv byla hospodářská krize způsobena obrovským nárůstem dluhů, všechny tyto dluhy ještě nebyly vyřešeny a odbourány. Naopak v některých případech došlo dokonce k dalšímu zvýšení zadlužení. Ekonomický výhled proto nenabízí příliš důvodů k radosti.

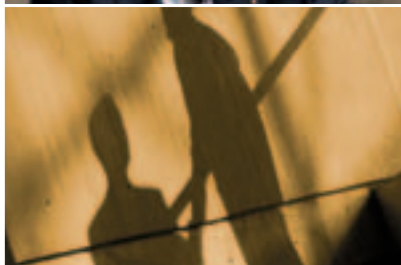
Autor Jan Průša

6 | Firmy musí nabrat dech

ROZHOVOR | TÉMA O tikajících časovaných bombách v rozvahách finančních institucí, dopadech krize na podnikatelský sektor, významu střední třídy a bankách nehrajících riskantní hry.

Rozhovor s Frankem Guthanem

10 | Rok 2012 spíše menší změny v daních, zatím...

ANALÝZA | TÉMA Ačkoliv diskuze o daních, jejich výběru a změnách probíhají v posledním období velmi intenzivně, příští rok tolik převratných změn nepřináší. Desítky změn nejen daňových zákonů se stanou účinnými nejdříve v roce 2013.

Autorka Jaroslava Kypetová

14 | Čierna, alebo červená?

ANALÝZA | TÉMA Vo februári 2009 zamieril na Slovensko šéf OECD Antonio Guaría a tvrdil, že podľa prognóz tejto medzivládnej organizácie bude Slovensko v tom roku jediné v čiernych číslach rastu HDP. Po jeho návšteve nasledovala séria znižovania odhadov...

Autor Radovan Ďurana

16 | Konec niekoľika slovinských snů

ANALÝZA | EVROPSKÁ POLITIKA Slovinsko bylo dlouhá léta představováno jako „východoevropské Irsko“ – premiant v transformaci a neúspěšnější země z evropských kandidátů na vstup do EU. Nikdo nepochyboval, že má být přes svůj jugoslávský rodokmen v první vlně rozšíření Unie. Slovinsko také jako první nová členská země již po třech letech unijního členství vstoupilo do eurozóny.

Autor Petr Sokol

18 | Marketingová komunikace v roce 2012

ANALÝZA | VEŘEJNÝ MARKETING Co nového přinese rok 2012 v oblasti marketingu? Jaké události ovlivní komunikaci ve veřejném sektoru a jaký vliv mají státní zásahy v oblasti médií na celý trh?

Autor Marek Buchta

CI Time

Odborný analytický měsíčník
Číslo 10
Ročník 1
Prosinec 2011

Vydává

CI Consult & Research, s.r.o.
IČ: 24772461
Vladislavova 1390/17
110 00 Praha 1, Nové Město

Kontakty

Telefon: 224 054 087
www.cicar.cz, citime@cicar.cz

Redakce

Šéfredaktor
Ladislav Mrklas

Odborní konzultanti redakce
Ivan Langer, Josef Šíma

Tajemnice redakce
Petra Viktorová

Art director
Ivo Kubát (Multimedia Atelier)

Vedoucí redaktoři rubrik
Jan Jireš (mezinárodní vztahy
a bezpečnost)
Petr Sokol (evropská politika)
Marek Buchta (veřejný marketing)
Ondřej Mátl (zdravotní
a sociální politika)
Petr Stiegler (IT)
Jaroslav Salivar (vnitřní
bezpečnost)

Stálí spolupracovníci
Barbora Bakulová, Radovan
Ďurana, Ludmila Habadová,
Miroslav Hyrman,
Luboš Jemelka, Jiří Kozák,
Filip Molčan, Jan Průša,
Dalibor Roháč

Jazyková korektura
4JAN Public Relations, s.r.o.
Registrace MK ČR E 19998,
ISSN 1804-8099

Milí čtenáři,

poslední letošní číslo analytického časopisu CI Time není bilanční, ale spíše výhledové. Přinášíme především informace a analýzy toho, co čeká české podnikatele, potažmo všechny lidi (nejen) v naší zemi, od 1. ledna 2012.

Téma otevírá prognostickým výhledem na vývoj české ekonomiky Jan Průša. Jeho předpovědi nejsou a nemohou být nikterak radostné, anžto odráží spíše skepsi vůči ekonomickému vývoji celé Evropy, resp. západního světa. Autor je nicméně dalek bezbřehého pesimismu, a proto se snaží hledat řadu pozitiv – např. předpokládané racionální chování české centrální banky.

Tématu podnikání a jeho perspektivám se věnuje rozhovor s členem představenstva Volksbank Frankem Guthanem, který vedl rektor vysoké školy CEVRO Institut Josef Šíma. Interview o dopadech krize na podnikatelský sektor, významu střední třídy a bankách nehrajících riskantní hry má příznačný název – Firmy musí nabrat dech.

Daňová expertka Jaroslava Kypetová přináší svůj pohled na klíčové změny, které přinese rok 2012 v daňových otázkách. Připomíná především, že ještě nepůjde o zlomový rok. Tím spíše by však podnikatelé měli rok 2012 využít k přípravám na předpokládanou daňovou revoluci v roce 2013. Ekonomické pohledy doprovází příspěvek právníka Petra Koláře, jinak též prorektora CEVRO Institutu, jenž se věnuje řadě změn v podnikatelské legislativě – např. změnám v zákoníku práce, trestní odpovědnosti právnických osob.

Také sousední Slovensko čekají některé změny v podnikatelském prostředí, a ani zde nečekají příliš pozitivní rok. Právě o tom píše ekonomický analytik Radovan Ďurana v článku, který volně navazuje na hlavní téma. Mezi volně navazující analýzy patří také příspěvky marketingového specialisty Marka Buchty, který píše o nových trendech v marketingové komunikaci ve veřejném sektoru, a advokáta Jana Beneše, jenž přichází s analýzou novely zákona o datových schránkách.

Politolog Petr Sokol analyzuje právě proběhlé parlamentní volby ve Slovinsku, kde se znovu potvrdila vítězná vlna evropského populismu. Jan Jireš hodnotí vojenskou akci NATO v Libyi, která by mohla odstartovat novou éru tohoto společenství, v níž si evropské státy a USA mezi sebe více rozdělí odpovědnost.

V závěru editorialem posledního čísla nám dovoluňte poděkovat za vaši přízeň v celém prvním ročníku časopisu CI Time a zároveň vyjádřit přání, aby příští rok byl co možná nejuspěšnější a co možná nejméně krizový...

S přáním inspirativního čtení

Ivan Langer,
*zakladatel společnosti
a odborný konzultant redakce*

Ladislav Mrklas,
*zakladatel společnosti
a šéfredaktor*

Česká ekonomika v roce 2012

Ačkoliv byla hospodářská krize způsobena obrovským nárůstem dluhů, všechny tyto dluhy ještě nebyly vyřešeny a odbourány. Naopak v některých případech došlo dokonce k dalšímu zvýšení zadlužení. Ekonomický výhled proto nenabízí příliš důvodů k radosti.

JAN PRŮŠA | Autor je ekonom, působí na Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd UK

SVĚT A EVROPA

Státy eurozóny se (stejně jako USA) sice snaží dluhový problém přesouvat do budoucnosti a vyvolat tak iluzi růstu. Skutečné hospodářské oživení však nastane teprve poté, až zadlužení poklesne.

Zatímco ve 3. čtvrtletí jsem upozorňoval, že základním trendem pro konec roku 2011 a pro rok 2012 bude korekce ukvapeného optimismu z předčasně vyhlášeného konce světové recese, dnes už se návrat k hospodářské stagnaci plně projevil. Stále více ekonomů si začíná uvědomovat závažnost dluhové bubliny a odvažuje se k přiznání, že král je skutečně nahý. Ještě v polovině letošního roku se předpovídalo zvýšení růstu

světového HDP z letošních 3,6% na 4% příští rok a následně v roce 2013 mírné zpomalení na 3,8%. Jako reálné nyní vidím hodnoty poloviční, přitom mnohé evropské země vykáží propad hospodářství – kromě periferních států také Itálie, Francie a pravděpodobně i Německo, což bude pro české firmy největší rána.

Druhým velmi nebezpečným prvkem bude vyšší růst cen (inlace), vyvolávaný neodpovědností vládních politiků ohledně tisku peněz, a to zejména v USA a Číně. Ve Spojených státech už ceny rostou tempem 4% ročně, zatímco v Číně 6,5% ročně. Na stejně zhoubnou cestu se po listopadové výměně guvernéra vydává i Evropská centrální banka, která se pod tlakem politiků bude snažit státní dluhopisy co nejvíce inflačně znehodnotit.

ČESKÁ REPUBLIKA

Na ČR budou všechny tyto faktory dopadat spolu s pokračujícím reformním úsilím vlády. Lze předpokládat, že růst HDP o 2,3% v roce 2010 nebude v roce 2011 překonán a tempo růstu bude nižší, na úrovni 2%. Pro rok 2012 předpovídají analytici nižší růst HDP, kolem 1%. Doporučuji však být připraven i na pesimistický scénář, ve kterém by ekonomika stagnovala nebo dokonce propadla až o -0,5%. Zvyšování HDP tempem v pásnu 1,5–2,5% ročně se předpokládá v dlouhodobějších

projekcích do roku 2015. Jinak řečeno, za současných ekonomických podmínek nelze počítat s výraznějším střednědobým oživením na předkrizové úrovni růstu přes 6%. Pro podnikatele zůstane naprosto zásadní důsledná kontrola nákladů a vytváření rezerv.

Vzhledem k velkému množství rizik budou ve všech makroekonomických veličinách dominovat výrazné výkyvy. To se týká například nečekaných politických rozhodnutí ohledně dluhové krize v eurozóně i USA a nestability finančních tr-

PŘEDPOVĚĎ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ

Růst reálného HDP svět: 2% (± 1%)

Růst reálného HDP ČR: 0% (± 0,5%)

Inlace ČR: 2,5% (± 0,3%)

Nezaměstnanost ČR: 8,5% (± 0,5%)

CZK/EUR: 24 (± 2 CZK/EUR)

hů. Česká národní banka se dosud k měnové politice chovala velmi odpovědně, a stejně tak současná vláda je nakloněna spíše rozpočtové ukázněnosti. Toto už vedlo ke zvýšení ratingu českých dluhopisů a samo o sobě to zvyšuje atraktivitu ČR pro investory.

ČESKÁ KORUNA

Nezávislá česká koruna je nejsilnější stránkou české ekonomiky. Zatím vše nasvědčuje tomu, že se v případě celoevropské krize zopakuje scénář z let 2008 až 2009: Koruna tehdy rychle a výrazně oslabila a poskytla tak exportérům (a tím celé ekonomice) obrovský polštář, který mnohým umožnil vyvážit i v těžkých podmínkách. Během hospodářského oživení pak naopak posilující koruna zabránila dovozu inflace ze zahraničí.

Právě nezávislosti české měny vděčíme za to, že se ČR dosud ubránila vyšší inflaci jak cenové, tak mzdové. Inflace se zatím pohybovala pod nebo kolem inflačního cíle ČNB 2%, a pokud se ČNB nepřipojí k evropskému tisku peněz, pro rok 2012 se inflace zvýší rozumně (i vzhledem k daňovým reformám) na zhruba 2,5%.

Obecně platí, že česká koruna bude reflektovat vyšší potenciál růstu české ekonomiky vůči mnohým evropským zemím a bude pokračovat ve svém zhodnocování. Krátkodobé výkyvy se však vzhledem k politickým manipulacím s evropskými dluhopisy a bankami nedají předvídat: U eura musíme

DOPORUČUJI BÝT PŘIPRAVEN

na pesimistický scénář, ve kterém by ekonomika v roce 2012 stagnovala, nebo se dokonce propadla až o -0,5%. Zvyšování HDP tempem v pásmu 1,5–2,5% ročně se předpokládá v dlouhodobějších projekcích do roku 2015. Za současných ekonomických podmínek nelze počítat s výraznějším střednědobým oživením na předkrizové úrovni růstu přes 6%. Pro podnikatele zůstane naprosto zásadní důsledná kontrola nákladů a vytváření rezerv.

pro rok 2012 počítat se středním kurzem kolem 24 CZK/EUR s širokým pásmem +/- 2 CZK/EUR. Mnohem více než na budoucí nominální výši se však podnikatelé s výraznými obraty v cizí měně musí soustředit na zajištění aktuálního kurzu tak, aby pro ně realizovaný zajištěný kurz byl ziskový. Bude totiž docházet k náhodným fluktuacím, které může vyvolat jediný novinový titulek. Velmi bude záviset na vyřešení dluhových problémů a stále reálnější je také částečný rozpad eurozóny.

ZÁVĚR

Z celosvětové krize roku 2008 zatím není vyřešen žádný problém. Znárodnění špatných úvěrů (resp. mateřských bank), neustálé odsouvání potřebných bankrotů

a odpisů, další zadlužování se na úkor budoucnosti bez odpovědnosti za tyto závazky a především vytváření zcela virtuálního blahobytu, který nestojí na skutečné produktivitě – to vše evropské ekonomiky ještě více zatížilo. Následky se pomalu začínají projevovat, povedou k evropské hospodářské stagnaci v roce 2012 a dopadnou i na ČR, byť jsme se na zmíněných špatných politikách podíleli jen okrajově.

Zdůrazněme však důvody k mírnému optimismu: K vyrovnaní se s náročnou situací přispějí jak přizpůsobující se kurz koruny, tak střídá politika národní banky, která se doufejme nepřipojí k inflačnímu tisku peněz. Díky tomu se česká ekonomika nepropadne a inflace zůstane pod kontrolou do 2,5%.

Firmy musí nabrat dech

*O tikajících
časovaných bombách
v rozvahách
finančních institucí,
dopadech krize
na podnikatelský
sektor, významu
střední třídy
a bankách nehrajících
riskantní hry.*

Rozhovor s členem představenstva
Volksbank CZ, a. s., Frankem Guthanem

JOSEF ŠÍMA | Vedl rozhovor

Česká ekonomika prochází krizí, jež těžce dopadá na podnikatelský sektor. Mohl byste shrnout, v čem rok 2011 změnil zásadně podmínky pro podnikání?

Finanční krize z roku 2008 zanechala v bilancích firem citelné stopy. Bylo zajímavé sledovat, jak se prognózy během roku 2009 stále více zhoršovaly. Nejprve jsme ještě vycházeli z toho, že česká ekonomika by mohla vyváznout bez velkých potíží, zatímco v Německu, které je se svým 30% podílem nejdůležitějším obchodním partnerem naší země, se již mluvilo o nejhlubší poválečné recesi. Koncem roku 2009 došlo k podobně drastickému poklesu české ekonomiky jako v Německu, téměř o 5%. Po zlepšení v letech 2010 a 2011 nám stupňující se dluhová krize v eurozóně ukázala, že nemůžeme počítat s trvalým zotavením ekonomiky. Zadlužené státy jsou nuceny ke konsolidaci. K tomu se přidává také psychologický efekt, neboť domácnosti budou vzhledem k nejistým vyhlídkám do budoucna snižovat výdaje. To vše povede v Evropě k nižšímu hospodářskému růstu.

V současné době můžeme sledovat, jak se průběžně zhoršují prognózy na rok 2012. V jakém rozsahu fiskální krize pronikne do reálné ekonomiky, lze jen těžko předpovídat, a záleží to na dalším vývoji v eurozóně. Za zmínku sto-

NEPOVAŽUJI ZA **DOBŘÉ**

najednou zatracovat určité segmenty jen proto, že byly zvlášť silně postiženy. Například mezi českými dodavateli v automobilovém průmyslu jsou prvotřídní firmy.

jí, že mnoho firem stále hlásí plně objednávkové knihy a dostatečný příliv zakázek. To se však může rychle změnit.

Vidíte nějaký rozdíl v tom, jak krize dopadá na podniky malé a střední a jak na podniky velké?

Velké firmy jsou obecně stabilnější, neboť mají větší rezervy a zpravidla jsou více diverzifikovány.

To postrádají malé a střední podniky. Zato jsou díky své velikosti flexibilnější a mohou tak účinněji reagovat na poklesy tržeb. Volksbank CZ se orientuje na malé a střední podniky, bylo proto působivé sledovat, jak většina našich firemních klientů zvládla krizi z let 2009 a 2010.

Vstup do roku 2012 je tedy spojen se značnou nejistotou. Jaké jsou dle vás vyhlídky?

Výrazně nižší růst, vysoká volatilita směnných kurzů, nízké úroky.

VLÁDA POMÁHÁ I PŘEKÁŽÍ

Vláda podnikatelům připravila v novém roce řadu změn. Mohou pomoci? Jsou mezi nimi naopak některé, které podnikatelům jejich již tak složitý život ještě zkomplikují?

Mnohé změny budou určité pro podnikatele výhodné – např. novela pracovního práva přinese určitou liberalizaci pracovněprávních vztahů. Bude možné sjednat delší zkušební dobu a smlouvu na dobu určitou, důvody pro výpověď se zjednoduší a výpovědní lhůta se zkrátí.

K dalšímu zjednodušení přispěje určitě také rozhodnutí o zřízení jednotného místa k vybírání příspěvků na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, ačkoli vstoupí v platnost až v roce

FRANK GUTHAN

- Narozen v roce 1964
- Od roku 2009 členem představenstva Volksbank CZ, a. s., odpovídající za oblasti zahraniční firemní klientelu a veřejný sektor
- V minulosti působil v Landesbank Berlin AG, Dresdner Bank AG (Leipzig) a Weberbank
- Vystudoval národní hospodářství na Ruhr-Universität Bochum, obor finanční a úvěrové hospodářství
- Hovoří anglicky a německy

2013. A v neposlední řadě významně přispějí k podpoře podnikání také dotační programy spolufinancované z Evropské unie.

Negativní dopady – zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty, které se projeví na výši ziskového rozpětí především u menších firem, růst nákla-

dů způsobený zvýšením mýtného, také je nutné očekávat zdražení elektřiny. Zvýšení administrativního zatížení se projeví především u menších firem (např. změny registračních limitů pro daň z přidané hodnoty, v odvodech příspěvků na pojištění, personální problematika atd.).

Představte si na chvíli, že byste mohl rozhodnout o krocích, které podnikatelské klima změní. Co byste udělal – jako zákonodárce, jako exekutivce...?

Střední třída je motorem ekonomiky. Zde vzniká většina inovací. A zde se rozhoduje o konkurenceschopnosti a tím také o další životaschopnosti země. To znamená, že je nutné podporovat naši střední třídu dalším odstraňováním byrokracie a kvalitním odborným vzděláváním mladých lidí.

Zpátky na zem, nejste všemohoucí, ale jste čelný představitel vlivné banky. Co může udělat vaše banka, či banky obecně, pro to, aby podnikatelé krizi přečkali?

Vztah ke klientovi pro nás není krátkodobá záležitost, zakládá se naopak na dlouhodobosti a je utvářen pomocí důvěry. Dojde-li v důsledku krize k výpadkům tržeb a vyskytne-li se dočasný nedostatek likvidních prostředků na řádné splácení úvěru, pak by se měla kapitálová služba přizpůsobit snížené výnosnosti, aby firma nabrala dech a získala čas k překonání těchto horších časů. Během krize jsme to tak v několika případech úspěšně praktkovali. A právě to nás s našimi klienty spojuje.

Krize mění podnikatelské prostředí a vás jistě nutí měnit zaběhlé praktiky – jak se to projevuje ve vztahu k různým typům podnikatelů, se kterými pracujete a které financujete?

Jistě existují sektory, které v krizi trpí více než jiné. V letech 2009–2010

se to týkalo především dodavatelů v automobilovém průmyslu, dále stavebnictví a nemovitostí, také hotelová branže utrpěla po mnoha letech vzestupu trpký propad. Hlavními faktory úspěchu jsou konec konců dlouhodobé vyhlídky, řízení a produkty.

Nepovažuji za dobré najednou zatracovat určité segmenty jen proto, že byly zvlášť silně postiženy. Například mezi českými dodavateli v automobilovém průmyslu jsou prvotřídní firmy. Jen proto, že jde o cyklický sektor, bychom je tedy neměli financovat?

SLUŽBA REÁLNÉ EKONOMICE, NE HAZARD

Často slyšíme, že krize ukázala na nebezpečí přílišné globalizace. Nenastává doba pro lokálnější podnikání, ústup od mamutích projektů a investic a příklon k menším podnikům, lokálnějšímu podnikání, méně globálně exponovaným bankám a bankovním produktům?

Předně je nutné říct, že evropská ekonomika, a především česká ekono-

mika, na globalizaci výrazně profituje. Podívejte se na úspěchy Škodovky v Číně. Kvalita a stálost hospodářského prostoru je určována kromě úrovně vzdělání obyvatelstva vždy také zdravým mixem větších a menších firem a hospodářských odvětví.

Co se bank týče, došlo ve světě v posledních desetiletích k odpojení od reálné ekonomiky. Finanční svět se osamostatnil. Krátkodobé myšlení spolu s novými formami sekuritizace, podepřené expanzivní peněžní politikou s nízkými úroky a „laissez faire“ v regulatorní oblasti dovedly globální ekonomický systém do záhuby. Na konci již nebyla žádná důvěra mezi bankami, protože nikdo přesně nevěděl, co má ten druhý v účetních knihách.

Zpětně je však zajímavé vidět, jaké produkty byly vytvořeny a kdo koupil tyto tikající časované bomby, které nakonec v mnoha případech posloužily ke kompenzaci chybějící obchodní koncepce.

Ale abych se vyjádřil přesně, finanční hospodářství má sloužit reálné ekonomice. Banky by neměly hrát riskantní hry, ale soustředit se na obchody s klienty. To znamená shromažďovat klientské vklady, poskytovat úvěry klientům a provádět platební styk. Bankovní produkty by přitom měly být vždy transparentní a srozumitelné.

Podnikáte? Připravte se na zásadní změny!

PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ 2012

Volksbank Vám přináší odbornou studii vypracovanou pod vedením odborníků z VŠ CEVRO Institut. Poznejte včas zásadní změny, které nastanou v legislativě, v oblasti daní, ve světové ekonomice... a připravte se na ně!

Neváhejte a stáhněte si studii na www.podnikani2012.cz

Rok 2012 spíše menší změny v daních, zatím...

Ačkoliv diskuze o daních, jejich výběru a změnách probíhají v posledním období velmi intenzivně, příští rok tolik převratných změn nepřináší. Desítky změn nejen daňových zákonů se stanou účinnými nejdříve v roce 2013.

JAROSLAVA KYPETOVÁ | Autorka je ekonomka, specializuje se na daňovou problematiku, přednáší na vysoké škole CEVRO Institut

DPH – POMŮŽE REVERSE-CHARGE V BOJI S DAŇOVÝMI ÚNIKY?

Změna sazby daně z přidané hodnoty z 10% na 14% představuje vlastně zanedbatelnou úpravu ve srovnání s aplikací tuzemského reverse-charge. Důvodem změny je boj proti tzv. kolo-točovým obchodům, kdy stát vyplatí nárokovaný nadměrný odpočet jedné firmě v řetězci, ovšem daň nebude ji-

nou spolupracující firmou nikdy odvedena, neboť tato se mezitím octne v konkurzu.

Podvody se dle ministerstva financí objevují často právě v oblasti stavebnictví, a proto od ledna nabude účinnosti úprava režimu přenesení daňové povinnosti při poskytnutí stavebních nebo montážních prací, zakotvená v § 92e zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Jde o odloženou účinnost no-

vely z března letošního roku. Systém přenesení daňové povinnosti, neboli reverse-charge, se standardně využívá v mezinárodním obchodě u řady služeb, od dubna u některých okrajových činností v tuzemsku (druhotné suroviny, emisní povolenky, dodávky zlata).

Při běžném mechanismu DPH má plátc, který zdanitelné plnění uskutečnil, povinnost přiznat a zaplatit daň na výstupu za uskutečněné zdanitelné plnění. V režimu přenesení daňové povinnosti je povinnost přiznat a zaplatit daň na výstupu přenesena na příjemce plnění. V rámci tohoto režimu má tedy povinnost přiznat a zaplatit daň plátc, pro kterého bylo zdanitelné plnění v tuzemsku uskutečněno. Plátc, který dotčené zdanitel-

ZMĚNA SAZBY DANĚ

z přidané hodnoty z 10 % na 14 % představuje vlastně zanedbatelnou úpravu ve srovnání s aplikací tuzemského reverse-charge. Důvodem změny je boj proti tzv. kolotočovým obchodům, kdy stát vyplatí nárokovaný nadměrný odpočet jedné firmě v řetězci, ovšem daň nebude jinou spolupracující firmou nikdy odvedena, neboť tato se mezitím octne v konkurzu.

né plnění uskutečnil, vystaví daňový doklad, kde oproti běžnému daňovému dokladu neuvede výši DPH – namísto toho uvede sdělení, že výši daně je povinen doplnit a přiznat plátc, pro kterého bylo plnění uskutečněno.

Výše uvedené pravidlo se vztahuje na stavební a montážní práce vymezené kódy klasifikace CZ-CPA 41–43. Jde o naprostou většinu prací (nejen stavby, ale také opravy, např. činnosti instalatérů, malířů, elektrikářů). Je-li poskytovatel i příjemce plátcem, musí tento způsob zdaňování využít. Povinnou přílohou daňového přiznání se pak stává pouze elektronicky zasílaný přehled všech přijatých plnění, která by měla umožnit křížovou kontrolu mezi evidencí zasílanou poskytovatelem a příjemcem stavební a montážní služby.

Reverse-charge se tedy netýká pouze stavebních firem, ale prakticky všech plátců.

V informaci, kterou na začátku listopadu vydalo Ministerstvo financí, se mj. uvádí: „Jestliže příjemce plnění (plátc) pořizuje přijaté zdanitelné plnění výlučně pro soukromou potřebu, nebo výlučně pro plnění, které není předmětem daně, není v postavení osoby povinné k dani a v tom případě se neuplatní režim přenesení daňové povinnosti... Obdobně se neuplatní režim přenesení daňové povinnosti, pokud např. obec pořizuje plnění pro potřeby

související výlučně s její činností při výkonu veřejné správy, při níž se nepovažuje za osobu povinnou k dani (viz § 5 odst. 3 zákona o DPH).“

Zpráva ještě doporučuje, aby pro jistotu, zda je využit správný mechanismus, příjemce plnění písemně prohlásil, že přijaté plnění použije výlučně pro účely, které nejsou předmětem daně, resp. příjemce ve vztahu k danému plnění nevystupuje jako osoba povinná k dani.

PŘÍMÉ DANĚ – SPÍŠE JEN MENŠÍ ÚPRAVY

U daně z příjmů fyzických osob přestává platit tzv. povodňová stokoruna (návrat hodnoty slevy na poplatníka na 24 840 Kč pro zaměstnance, pro daňová přiznání za rok 2011 platí stále 23 640 Kč). V souvislosti se změnou snížené sazby DPH se navyšuje sleva na dítě o 1 800 Kč ročně. Navzdory diskuzím se zatím nepřipravují žádné změny v paušálech. Existují již však úvahy o jejich snížení nebo omezení možnosti uplatňování slev, a to z důvodu rostoucího nepoměru zdanění zaměstnanců a „skorozaměstnanců“. Ministr financí v poslední době hovořil také o odstranění „daňových tabu“ v případě negativního vývoje veřejných financí, kam daňové paušály jistě řadí.

Částečně se mění také daň z nemovitostí, kde dochází k úpravě zdaňování zpevněných ploch (zejména v prostoru distribučních center a průmyslových zón) – zvláštní sazba daně z pozemků, nutno podat daňové přiznání za rok 2012.

Vznik jednoho inkasního místa se předpokládal nejdříve v roce 2013 a znamená sjednocení místa výběru a způsobu výpočtu daně z příjmů, sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Současná snaha o odstranění co největšího počtu výjimek však byla reprezentována hlavně „bojem o stravenky“, takže byla úspěšná jen částečně. Zjednodušení konstrukce daní z příjmů by však mělo i nadále patřit k vládním prioritám.

Změny právního prostředí pro podnikatele od **ledna 2012**

Stabilita, předvídatelnost, srozumitelnost – to všechno jsou vlastnosti, o nichž si může český právní řád nechat pouze zdát. Jen pro zajímavost – v posledních letech je do Poslanecké sněmovny předkládáno více než 150 návrhů zákonů za rok a každý rok skutečně vyjde ve sbírce zákonů téměř 90 nových zákonů a přes 200 nových podzákonných právních předpisů.

PETR KOLÁŘ | Autor je právník, působí jako prorektor vysoké školy CEVRO Institut a analytik Parlamentního institutu

Tento článek přináší pouze krátký výběr nejdůležitějších novoročních změn zákonů klíčových pro české podnikatelské prostředí.

ZMĚNA ZÁKONÍKU PRÁCE

Jedná se o rozsáhlou novelu zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, která pod číslem 365/2001 Sb. nabývá účinnosti k 1. lednu 2012. Hlavním cílem rozsáhlé novely je zdůraznění principu auto-

nomie vůle účastníků základního pracovněprávního vztahu. Novela dále v návaznosti na rozhodnutí Ústavního soudu zdůrazňuje vztah subsidiarity občanského zákoníku vůči zákoníku práce – to znamená, že nebude-li zákoník práce obsahovat jinou právní úpravu, musí být v pracovněprávních vztazích použit občanský zákoník.

Novela ovšem obsahuje i řadu velmi praktických změn pro zaměstnavatele i zaměstnance. Například nově doba

trvání pracovního poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami nesmí přesáhnout 3 roky a ode dne vzniku prvního pracovního poměru na dobu určitou může být opakována nejvýše dvakrát. Za opakování pracovního poměru na dobu určitou se považuje rovněž i jeho prodloužení. Jestliže od skončení předchozího pracovního poměru na dobu určitou uplynula doba 3 let, k předchozímu pracovnímu poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami se nebude přihlížet.

Nově též bude moci zaměstnavatel sjednat s vedoucím zaměstnancem zkušební dobu v trvání až 6 měsíců po so-

bě jdoucích ode dne vzniku pracovního poměru. I nadále však platí, že zkušební doba musí být výslovně sjednána, nesmí být dodatečně prodlužována a doba jejího trvání nesmí být delší, než je polovina sjednané doby trvání pracovního poměru.

Větší míru flexibility přináší i změna výše odstupného v případě výpovědi ze strany zaměstnavatele. Trval-li pracovní poměr u zaměstnavatele méně než 1 rok, nově se bude vyplácet pouze jedenásobek zaměstnancova průměrného výdělku. Dvojnásobek potom v případě, že pracovní poměr trval alespoň 1 rok a méně než 2 roky, a desíťnásobek pouze v případě, že zaměstnancův pracovní poměr trval alespoň 2 roky.

Změna se dotkne i tzv. smluv sjednávaných mimo pracovní poměr, zvláště pak dohod o provedení práce. Maximální rozsah, na který bude možné tuto dohodu u jednoho zaměstnavatele písemně uzavřít, se sice zvyšuje ze současných 150 hodin na 300 hodin ročně. Zároveň však budou dohody s měsíční odměnou vyšší než 10 tisíc korun podléhat sociálnímu a zdravotnímu pojištění.

ZMĚNA ZÁKONA O ROZHODČÍM ŘÍZENÍ

V prvních měsících příštího roku nabude účinností také významná novela zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o výsledek dlouhotrvající diskuze ohledně vhodnosti a přípustnosti využívání tohoto alternativního způsobu řešení sporů, zejména pak v oblasti úpravy spotřebitelských smluv. Zákon nově stanoví, že sjednává-li se rozhodčí smlouva pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv, musí být sjednána samostatně a nikoliv jako součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní, jinak je neplatná. Vyšší míru ochrany spotřebitele má zajistit i nový rejstřík rozhodců vedený Ministerstvem spravedlnosti – pouze rozhodci zapsaní na tomto seznamu bu-

dou moci rozhodovat spory ze spotřebitelských smluv.

ZÁKON O TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI PRÁVNICKÝCH OSOB A ŘÍZENÍ PROTI NIM

I přes uplatnění suspenzivního veta prezidentem republiky schválil parlament zcela nový zákon zavádějící do českého právního řádu průlomový institut možného trestního postihu právnických osob. Nový zákon vyjmenovává rozsáhlý seznam skutkových podstat trestných činů definovaných v trestním zákoníku, jichž se může dopustit i právnická osoba, a to v případě, že protiprávní čin byl

NOVÝ ZÁKON

vyjmenovává rozsáhlý seznam skutkových podstat trestných činů definovaných v trestním zákoníku, jichž se může dopustit i právnická osoba, a to v případě, že protiprávní čin byl spáchán jejím jménem, v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti.

spáchán jejím jménem, v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, a za předpokladu, že takto jednal její statutární orgán nebo jiná osoba, která je oprávněná jménem nebo za právnickou osobu jednat, nebo ten, kdo u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost, nebo dokonce i zaměstnanec při plnění pracovních úkolů.

Právnická osoba ovšem bude odpovídat za trestný čin jen tehdy, jestliže zaviněně neučinila nezbytná opatření k odvrácení nebo odstranění následků uvedených u jednotlivých trestných činů. Za porušení zákona bude možné právnické osobě uložit tyto tresty: zrušení právnické osoby, propadnutí majetku, peněžitý trest, propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, zákaz činnosti, zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži, zákaz přijímání dotací a subvencí nebo v případě nejlehčích deliktů uveřejnění rozsudku.

Čierna, alebo červená?

Vo februári 2009 zamieril na Slovensko šéf OECD Antonio Guaría a tvrdil, že podľa prognóz tejto medzivládnej organizácie bude Slovensko v tom roku jediné v čiernych číslach rastu HDP. Po jeho návšteve nasledovala séria znižovania odhadov, ktoré veľmi skoro zmenili farbu na červenú a na konci roka zaznamenalo Slovensko medziročný pokles 5%.

RADOVAN ĎURANA | Autor je ekonom a analytik Institutu ekonomických a spoločenských analýz v Bratislavě (INESS)

Slovenské ministerstvo financií túto jeseň znižovalo prognózu na budúci rok už dvakrát, posledná bola stále v „čiernych“ na úrovni 1,7% reálneho rastu. Príklad z minulosti však ukazuje, že kvalita makroekonomických predpovedí v čase neistého hospodárskeho vývoja je nízka. A nadchádzajúci rok obsahuje neistoty viac než obvykle.

Dva roky trvajúce trápenie predstaviteľov eurozóny v snahe objaviť čarovné zaklínadlo, ktoré by umožnilo zbaviť sa dlhov bez škrtania, či ďalšieho zadlžovania, už nebude môcť dlho trvať dlho. To, že Slovensko už dvakrát nedokázalo upí-

sať požadovaný objem dlhopisov neznamená z pohľadu jeho váhy v eurozóne veľa. Ale keď má problém s emisiou samotné Nemecko, či záchranný val (EFSF), je to jasný signál, že trepezlivosť investorov je na konci. Kým dosiahnutie akceptovateľnej dohody predstavuje optimistický scenár, vedúci k dočasnej stagnácii, či miernej recesii, pesimistický scenár vedúci k štátnym bankrotom, rozpadu alebo okliešteniu eurozóny, bude znamenať podstatne hlbšie prepady.

Neistota sa silno premieta do nechoty investovať, vytvárať nové pracovné miesta či spotrebúvať. Hoci priemyselná

výroba na Slovensku naďalej rastie, správy o nežiaducich odstávkach (Peugeot, Au Optronics) prestávajú byť ojedinelými. Miera nezamestnanosti stúpila z májových 13,2% na 13,6% v októbri (Eurostat), medziročne dokonca vzrástla o 0,3%. I napriek rastúcej priemernej nominálnej mzde (odhad 3,1%) klesli maloobchodné tržby oproti minulému roku o 3,6%. Domáci dopyt je slabý, a nepomáha mu ani pokles dopytu verejnej správy. Už teraz je zrejmé, že scenár dvojitého W sa na Slovensku naplní, otázkou len ostáva, aké hlboké a koľko bude trvať to druhé dno.

HLBOKO DO VRECKA

Nie príliš ružový scenár sa nevyhnutne prejaví na plnení štátnej pokladnice. Znížené prognózy rastu už Ministerstvo financií previedlo do poklesu očakávaných daňových príjmov v budúcom roku o 712 mil. eur (18,5 mld. Kč). Ak by nakoniec skutočne došlo k reálnemu poklesu HDP, výpadok by mohol byť vyšší o ďalších 200–250 mil. eur. Pôvodne plánovaný deficit 3,8% HDP sa tak stal labuťou piesňou odchádzajúcej vlády. Jej vnútorné rozpory boli ďaleko hlbšie, než nezhoda v hlasovaní o navýšení EFSF, čo sa prejavilo aj v tom,

V JÚNI TOHTO ROKU

ohlásilo Ministerstvo hospodárstva s veľkou pompou projekt Singapur. Obsahuje zoznam 100 opatrení, ktorý by v konečnom dôsledku mal priniesť Slovensku konkurenčnú výhodu v podobe prítlačného podnikateľského prostredia. Bohužiaľ len minimum sa podarilo v tomto roku skutočne presadiť.

že na revidované prognózy už nedokázala predložiť parlamentu žiadne nové úsporné opatrenia. Budúci rok sa tak očakáva schodok v intervale 4,5–5% HDP. To, že Slovensko splní svoj záväzok dostať deficit na 3% v roku 2013 nám momentálne neverí ani samotná Európska komisia a ani finančné trhy. Vyžadovalo by to prísne škrty vo verejných výdavkoch, na ktoré si netrúfla ani súčasná, pravicová vláda.

Pravdepodobnosť, že dôjde k zvyšovaniu daňových sadzieb, je preto vysoká.

To, či sa udeje na strane priamych, alebo nepriamych daní bude závisieť najmä od zafarbenia budúceho parlamentu. „Horúcim“ kandidátom sú najmä majetkové dane. Platí pritom, že priestor na zvyšovanie daní už nie je vysoký, nakoľko pracujúci s priemernou mzdou už dnes odvádza štátu viac ako polovicu svojich príjmov. Podceňovať tiež nemožno ochotu a schopnosť slovenských daňových poplatníkov optimalizovať daňové zaťaženie prechodom na živnosť, či založením s.r.o.

STÁLE ZLOŽITÉ PODNIKANIE

V júni tohto roku ohlásilo Ministerstvo hospodárstva s veľkou pompou projekt Singapur. Obsahuje zoznam 100 opatrení, ktorý by v konečnom dôsledku mal priniesť Slovensku konkurenčnú výhodu v podobe prítlačného podnikateľského prostredia. Návrh opatrení vyplýva z analýzy, podľa ktorej administratívne zaťaženie súkromného sektora dosahuje 2 mld. eur. Opatrenia by mali ušetriť podnikateľom 100 mil. eur ročne. Bohužiaľ len minimum sa podarilo v tomto roku skutočne presadiť. Podnikanie spojené so zamestnávaním naďalej čelí vysokým administratívnym nákladom, a len málo na tom zmení novela Zákonníka práce. Odchádzajúci parlament premrhal „životnú“ šancu prijať daňovo odvodovú reformu, ktorá vytvárala predpoklady pre zjednodušenie vykazovania a platenia daní a odvodov za zamestnancov. Rovnako sa nepodarilo dotiahnuť pozitívne zmeny v súdnictve, ktoré mali šancu podstatne vylepšiť pozíciu Slovenska v tabuľkách vymožitelnosti práva. Jeho nízka úroveň je totiž prvou odpoveďou investorov na otázku, prečo sa vyhýbajú Slovensku. Ak k tomu pridáme ešte administratívne zvýšenie minimálnej mzdy na 8 273 Kč, dohromady môžeme hovoriť len o veľmi slabom zlepšení podnikateľského prostredia.

Volebný rok 2012 nebude jednoduchý. Do histórie sa má skôr šanca zapísať prudkými poklesmi, ako rastom životnej úrovne. Slovensko nemá vzhľadom na závislosť na zahraničnom dopyte moc šancí tento vývoj zvrátiť. Nedokázalo si však urobiť domácu úlohu – odstrániť prekážky ekonomického rastu, ktorými ho zbytočne spomaľuje.

Slovenský ministr financií Ivan Mikloš (vpravo) a štátny tajník ministerstva Vladimír Tvaroška

Konec několika slovinských snů

Slovinsko bylo dlouhá léta představováno jako „východoevropské Irsko“ – premiant v transformaci a nejúspěšnější země z evropských kandidátů na vstup do EU. Nikdo nepochyboval, že má být přes svůj jugoslávský rodokmen v první vlně rozšíření Unie. Slovinsko také jako první nová členská země již po třech letech unijního členství vstoupilo do eurozóny.

PETR SOKOL | Autor je politolog, přednáší na CEVRO Institutu, řídí CEVRO Revue a pravidelně přispívá do dalších českých médií (např. do Reflexu)

Pak se ale začalo projevovat, že skutečnost, že země nikdy neprošla opravdu tvrdou transformací ekonomiky, musí mít své následky. Když voliči odmítli v referendu ekonomické reformy, padla levicová vláda Boruta Pahora a byly vypsané předčasné volby. Jenže ty převzavivě nepřinesly triumf favorizované pravicové opozice kolem bývalého premiéra Janeze Janšy, ale vzestup nové „strany“ Pozitivní Slovinsko, kterou teprve dva měsíce před volbami založil nezávislý lublaňský primátor Zoran Jankovič. Fakt, že tento muž bude téměř jistě novým slovinským premiérem, ukazuje další projev stavu, kdy krize kácí jednu vládu za druhou a ze-

jména ve východní polovině starého kontinentu vede ke vzniku nových politických stran.

LEVICOVÝ BERLUSCONI?

Zoran Jankovič může v mnohém připomínat Silvia Berlusconiho, přestože jejich politické názory patří k opačným částem ideologického spektra. Jankovič vstoupil do politiky stejně jako bývalý italský premiér s pověstí nestrannického muže, který rozumí ekonomice. Tady ale možné paralely přestávají platit, protože Jankovič nebyl majitelem úspěšného podniku jako Berlusconi, ale ředitelem jedné z největších sítí supermarketů v jihovýchodní Evropě, která nese jméno

Mercator a v jejímž čele stál v době, kdy tato společnost byla z velké části vlastněna slovinským státem.

A navíc platí, že Jankovič nevstoupil do politiky úplně dobrovolně, ale spíše z potřeby pomstít se. V roce 2005 neodcházel z čela slovinských „samobsluh“ ze své vůle, ale protože ho odvolal tehdejší pravicový slovinský premiér Janez Janša – mimochodem tentýž Janša, který byl nyní ve volbách hlavním soupeřem Jankovičovy nové politické síly. Jankovič to lídrovi slovinské pravice nikdy nezapomněl a po vstupu do politiky dělal vše pro to, aby se slovinské pravici nedařilo. V roce 2006 sestavil nezávislou kandi-

dátku a kandidoval s ní na primátora slovinské metropole Lublaně.

1:0 PRO JANKOVIČE

V kampani Jankovič zúročil své komunikační dovednosti z dob, kdy fungoval v hospodářské sféře, a výsledek se dostavil v míře, kterou možná ani sám nečekal. V přímé volbě primátora získal již v prvním kole téměř dvě třetiny všech odevzdaných hlasů a ve volbě městských zastupitelů jeho kandidátka obsadila 23 ze 45 křesel a mohla město řídit

Zoran Jankovič

bez spolupráce s jinou koaliční stranou.

Jankovič se do primátorování pustil s velkou vervou a manažerským přístupem. Prosadil reformu komunálních služeb, ale hlavně se zaměřil na velkou investiční akci, která měla za cíl vybudovat v Lublani chybějící národní fotbalový stadion a krytou multifunkční halu. Oba projekty propojil do velkého komplexu a přidal k nim velký park a nákupní centrum. Při budování areálu se znovu ukázalo, že Jankovič myšlenkově patří k levici, protože akce vedla k rekordnímu zadlužení hlavního města. Jenže Lublaňanům to očividně nevádí, protože Jankovič po čtyřech letech přesvědčivě obhájil primátorské křeslo i většinu

v městském zastupitelstvu. To už ale za sebou měl první díl odvety vůči muži, který ho zbavil vedení firmy, již osm let rozvíjel, a snažil se mu komplikovat i primátorování, když zrealizoval plán, z něhož se možná později mohl učít i český ministr financí Kalousek. Tehdejší premiér Janša totiž po Jankovičově nástupu do čela metropole změnil rozdělení daní, které vzalo prostředky Lublani a převedlo je menším obcím na venkově, kde mají Janšovi demokraté voličskou základnu.

V roce 2008 proto Jankovič nepřekvapivě investoval celou svou veřejnou popularitu do podpory levicové opozice, která v parlamentních volbách odstranila i díky mnoha hlasům z tradičně levicové „Jankovičovy“ Lublaně J. Janšu z čela vlády.

Jak se později ukázalo, slovinské levici, kterou tvořili postkomunisté vystupující pod názvem Sociální demokraté (SD), transformovaný komunistický svaz mládeže neboli Liberální demokracie Slovinska (LDS), od ní odštěpená sociálně-liberální formace „Skutečně“ (slovinsky Zares) a evropsky nejúspěšnější strana důchodců DeSUs, poskytl Jankovič svou podporou možná trochu medvědí službu, protože se levice k moci dostala za časů ekonomické krize. Nový premiér Borut Pahor ještě stačil změnit daňový systém ve prospěch Lublaně, ale pak udeřila ekonomická krize, která zemi se silným státním sektorem velmi výrazně postihla. Pahor se pokusil překročit svůj socialistický stín a zahájil úsporné reformy. Jenže dřívějším blaho-

bytem zhýčkaní Slovinci návrhy odmítli v referendu, které populisticky vyvolal tamní odborový svaz.

NOVÁ LEVICE

Levicová vládní koalice se po prohře v referendu začala drobit a lídr opozice – Jankovičův starý známý – Janša toho využil k vyslovení nedůvěry premiéru Pahorovi. Janša si v následně vypsaných předčasných volbách hodně věřil a dokonce se v zemi na počátku kampaně spekulovalo, zda nebude mít sám parlamentní většinu. Pak sice podpora jeho Slovinské demokratické strany (SDS) lehce poklesla, ale stejně všechny průzkumy věštily její výhru. Jenže do hry znovu vstoupil Jankovič, kterého několik týdnů přemlouvalo mnoho osobností slovinské levicové scény (kromě lídrů levicových politických stran), aby vstoupil do celostátní politiky. Nakonec se Jankovič k tomu kroku rozhoupal a založil kandidátku Pozitivní Slovinsko. V kampani mimo jiné sliboval, že žádné tvrdé reformy dělat nebude, ale stavěl hlavně na své osobní popularitě. Když Janša na něj zkusil „vytáhnout“ nejasné majetkové poměry, zjistilo se, že Janša je na tom v tomto ohledu hůře, a to je navíc vyšetřován za údajnou korupci při nákupu obrněnců od finské firmy Patria za dob svého premiérování (mimořadně Patria porazila ve Slovinsku Steyr).

Jankovič jako nová tvář proto nakonec korupci „umazaného“ Janšu ve volbách se svou novou kandidátkou předběhl, a přestože mají on a jemu blízké levicové strany v parlamentu jen 44 z 90 křesel (stejně jako potenciální Janšův blok pravostředových stran), bude téměř jistě premiérem, protože na svou stranu pravděpodobněji získá dva zastupce národnostních menšin. Mimo jiné protože Jankovič je sám napul Srb. To je mimochodem další převratný moment v letošních volbách. Kdo by totiž čekal před dvaceti lety, že v čele čerstvě nezávislé země může stanout někdo, kdo se narodil v zemi hlavního nepřitele slovinské samostatnosti – v Srbsku.

TAKÉ VE SLOVINSKU

ekonomická krize vedla k pádu vlády. V zemi, která byla dříve vzorem pro ostatní východoevropské státy, se ale zároveň oříšal celý systém politických stran, takže se k moci dostává nezávislá kandidátka lublaňského primátora.

Marketingová komunikace v roce 2012

Co nového přinese rok 2012 v oblasti marketingu? Jaké události ovlivní komunikaci ve veřejném sektoru a jaký vliv mají státní zásahy v oblasti médií na celý trh?

MAREK BUCHTA | Autor je marketingový konzultant

KRAJSKÉ VOLBY – TEST POLITICKÝCH STRAN

Do politické komunikace roku 2012 výrazně zasáhnou podzimní krajské volby. Ty budou prvním testem stavu politických stran po hektických letech 2009 až 2010. Je nepochybné, že zejména ČSSD bude chtít znovu prezentovat volby jako referendum o koaliční vládě. Prostor ke kritice bude jistě velký, ale zatím se zdá, že tak silné téma jako „poplatky“ již k dispozici nebude. Na rozdíl od roku 2008, kdy byla kampaň ČSSD jednotná a úderná, ji mohou brzdit ambice jednotlivých hejtmanů, kteří budou určitě chtít část rozpočtu využít na propagaci vlastní pozice. Strany vládní koalice a zejména ODS musí obhájit svoje vládní působení. Široká veřejnost byla v poslední době vystavena historicky unikátní míře edukace na téma „zadlužování je špatné“. To by pravici mohlo situaci poněkud usnadnit. U TOP09 a zejména u Věcí veřejných půjde také o test toho, zda se budou pouze opakovat, nebo jsou schopni svoji komunikační strategii dále rozvíjet.

Pro zajímavost si můžeme připomenout i snahy o regulaci v oblasti volebních kampaní, které avizovaly obě největší české strany. ČSSD by ráda viděla třeba stropy výdajů nebo omezení počtu billboardů. ODS zase navrhla zákaz anonymních kampaní, monitoring nevládním sektorem nebo zveřejnění seznamu billboardů. Další inspiraci v této oblasti poskytnou v roce 2012 právě kampaně ke krajským volbám.

VLÁDA V POLOČASE

V půlce volebního období vlády je nejvyšší čas na správnou komunikaci re-

formních kroků. Kritika ze strany opozice určitě nepoleví a je potřeba ji nějak vyvážit. V době všeobecné snahy o úspory to ale nebude vůbec snadné. Ze strany státních institucí lze očekávat výraznou zdrženlivost při jakýchkoli marketingových výdajích. S největší pravděpodobností tak bude pokračovat dnešní stav. Na jedné straně podfinancovaný marketing vládních aktivit, na straně druhé robusťní a často zbytečné kampaně financované z evropských fondů.

Debatu přiostril premiér Petr Nečas svým ohlášeným plánem na přímý nákup reklamy úřady a státními organizacemi, bez využití specializovaných agentur pro plánování a nákup médií. Možná to byla dobře míněná snaha, ale představa státních úředníků, kteří bez potřebných znalostí sestavují mediální plány a následně vyjednávají ty nejlepší podmínky s ostřílenými matadory v prodejních odděleních médií, je v lepším případě úsměvná. Řešením je vznik silného centrálního profesionálního orgánu, který by vyjednal podmínky pro celý objem státních investic (období britské COI). To je v našich podmínkách velmi složité a nepřispívá k tomu ani fakt, že britský premiér Cameron zahájil zatím nepřilíš přesvědčivé kroky k výrazným změnám v této oblasti.

INTERNET BERE ZISKY

zejména tisku. Prodaný náklad denního tisku se meziročně snížil o dalších 8,5%. Logickým krokem pro tiskové vydavatele je tedy budování multimediálních skupin, obsahujících vedle původních titulů i internetové servery a někdy i další média.

OMEZENÍ REKLAMY V ČESKÉ TELEVIZI

Koncem října 2011 ukončila ČT vysílání reklam na kanálech ČT1 a ČT24. Ponechání reklam na sportovní ČT4 lze pochopit, hůře představitelné jsou komerční bloky na ČT2. Pravděpodobně budou cí-

leny na minoritního diváka. Anebo se na ČT2 přesune nějaká lépe prodejná část programu ČT1. Rozhodnutí zákonodárců má nepříjemný důsledek pro rok 2012. Již tak málo konkurenční prostředí v oblasti TV bylo dále omezeno a ostatní soutěžící toho docela pochopitelně využili k pokusu o navýšení cen.

Celkem logicky navyšuje ceny skupina FTV Prima (Prima, COOL a LOVE). Ta vykazuje v poslední době dobré výsledky a v podílu na sledovanosti se dokonce přiblížila dlouhodobě vedoucí skupině NOVA. Podíl na trhu (měřený sledovaností v základní cílové skupině dospělí 15+) byl v říjnu 2011 u stanic NOVY 33%, Primy 25%.

Překvapivější je ohlášené výrazné zdražení TV NOVA, které nenavazuje na obdobné zlepšení výkonnosti a reflektuje spíše nedostatek reklamního prostoru. Stranou nezůstali ani menší hráči na trhu – např. TV Barrandov ohlásila zdražení o 15–35%. Navzdory přetrvávající ekonomické depresi se tak zadavatelé televizní reklamy budou muset připravit na výrazně vyšší ceny než v loňském roce.

INTERNET NA VZESTUPU, TISK HLEDÁ NOVÉ CESTY

Sebevědomí číší i ze zástupců internetového trhu. Objem internetové reklamy i podíl internetu jako mediatydu dlou-

hodobě roste. Na rozdíl od regulovaného televizního trhu je ale v oblasti internetu taková konkurence, že ani úspěch nemusí znamenat meziroční zvyšování inzertních cen.

Zatímco klasická display reklama (bannery) má již svůj vrchol za sebou, výrazně narůstají investice do více promyšlených a méně rušivých formátů. Nesmírným lákadlem je také marketing na sociálních sítích. Ne všem společností, které si pořídí profil, se ale daří tuto příležitost rozumně uchopit.

Internet bere zisky zejména tisku. Prodaný náklad denního tisku se meziročně snížil o dalších 8,5% (září 2010–září 2011). Logickým krokem pro tiskové vydavatele je tedy budování multimediálních skupin, obsahujících vedle původních titulů i internetové servery a někdy i další média. To jim dává možnost na úspěchu internetu do jisté míry participovat. Částečně ale na svůj vlastní úkor.

V roce 2012 bude pokračovat hledání cest, jak zproplatnit obsah na webu, i způsobů, jak prodat tištěné tituly na elektronických platformách (iPAD a chytré telefony). K nalezení uspokojivého a finančně úspěšného řešení v obou oblastech je ale ještě dlouhá cesta. Ani v tisku nelze tedy očekávat zvyšování cen, spíše stagnaci a převahu krátkodobých pobídek.

POKRAČOVÁNÍ TAŽENÍ PROTI BILLBOARDŮM U SILNIC

Vleklý boj proti billboardům u silnic a dálnic bude pokračovat i na přelomu roku. Tentokrát jako novela zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Novelu již schválila vláda, Parlament ČR ji bude poprvé projednávat na své schůzi v prosinci 2011.

Toto vleklé téma má své příznivce i odpůrce. Kdo by se těšil na nějaký rychlý postup, bude zklamán. Návrh novely ponechává plochy na svých místech ještě pět let od její případné platnosti. Po uplynutí této doby by bylo možné dále inzerovat kolem silnic pouze označení provozoven, nacházejících se v blízkosti dané komunikace.

Operace v Libyi: začátek nové éry **NATO**?

Sedmiměsíční alianční operace Unified Protector, jejíž původní záměr zajistit ochranu libyjského civilního obyvatelstva se postupně změnil v odhodlání svrhnout režim Muammara Kaddáfího, byla oficiálně ukončena k 31. říjnu 2011. Jako obvykle trvala mnohem déle a stála mnohem víc, než se při jejím zahájení předpokládalo. Zapojila se do ní jen malá část členských zemí NATO.

JAN JIREŠ | Autor je ředitelem Centra transatlantických vztahů vysoké školy CEVRO Institut a vyučujícím mezinárodních vztahů a bezpečnostních studií tamtéž

Po zkušenostech s dlouhotrvajícím a nepříliš úspěšným angažmá v Afghánistánu si jen málokdo dokázal představit, že se Aliance v roce 2011 pustí do další nejisté vojenské operace v muslimské zemi zasažené vnitřním konfliktem. Průběh operace pak vzbudil intenzivní diskuzi ve Spojených státech i v Evropě o tom, jakým směrem se NATO vyvíjí a jaký bude její dopad na vnitroalianční vztahy a způsob fungování Aliance v budoucnosti.

Výsledek operace se vymyká jednoznačnému hodnocení. Záleží samozřejmě na tom, který z mnoha deklarovaných cílů operace máme na mysli: zda

pouhé vynucení bezletové zóny, naplnění rezoluce 1973 Rady bezpečnosti OSN o ochraně civilního obyvatelstva, svržení režimu Muammara Kaddáfího, nebo dokonce vytvoření demokratického politického zřízení v Libyi. Je zřejmé, že pokud jde o tento poslední cíl, je dnes na jakékoli závěry příliš brzy. Rozporuplné je i hodnocení významu operace a jejího výsledku pro budoucnost Aliance. Pro některé (především Američany) potvrdila její úpadek a znovu demonstrovala problémy, ve kterých se dlouhodobě zmítá. Pro jiné (především Evropany) naopak potvrdila její relevanci a akceschopnost.

Obamova administrativa byla ohledně zapojení amerických ozbrojených sil vnitřně rozdělena. Křídlo „liberálních jestřábů“ v čele s Hillary Clintonovou prosazovalo vůdčí roli Spojených států v operaci s cílem ochránit civilní obyvatelstvo Benghází v souladu s konceptem „zodpovědnosti chránit“ (responsibility to protect). K vojenským intervencím skeptický prezident Obama se americké účasti v operaci bránil. Výsledkem bylo kompromisní řešení: Spojené státy přenechají vedení operace Severoatlantické alianci, zatímco samy budou poskytovat podpůrné prostředky nedostávající se evropským spojencům a působit v pozadí jako pojist-

ka, pokud by se Evropanům začala situace vymykat z rukou.

KONEČNĚ „DĚLBA PRÁCE“ V ALIANCI?

Toto aranžmá však vedlo k diskusi, zda má být taková „dělba práce“ mezi aliančními spojenci vzorem pro budoucí spojenecké operace. Někteří pochopili vůdčí roli Evropanů v libyjské operaci ne-

kou proti případným agresivním krokům Ruska, byla vnitřně rozporná. Na jedné straně byli Středoevropané znepokojeni tím, že Spojené státy údajně přestávají vést Alianci, na straně druhé se ale sami do operace nezapojili a v některých případech s ní vyjadřovali ostentativní nesouhlas (to platí především o Polsku, částečně i ČR). Zdá se, že si stále neuvědomují, že USA již nebudou automa-

li libyjskou operaci prezentovat jako úspěšný začátek nové éry dělby práce, v rámci které Evropa přebírá větší díl zodpovědnosti za bezpečnost na své periferii, je to, že se jí aktivně zúčastnilo pouhých 6 z 26 evropských členských států. To je méně než čtvrtina. Dlouhodobé americké výčitky, že evropští spojenci nedělají dost, jsou proto stále platné. Naprostá většina evropských spojenců skutečně stále dost nedě-

Korunní princ Philippe (Belgie) během slavnostního ukončení operace NATO „Unified Protector“ v Libyi.

gativně, neboť to podle jejich názoru potvrzuje, že se Spojené státy snaží vyvázat ze své zodpovědnosti za bezpečnost Evropy a opustit svou tradiční roli v rámci Aliance. Jiní naopak vidí první hmatatelný důkaz toho, že se transformace NATO po studené válce podařila a že Evropané konečně vyslyšeli mnohaleté volání USA, aby převzali větší díl zodpovědnosti za zajišťování mezinárodní bezpečnosti. Takový vývoj je podle nich pro NATO pozitivní, protože stabilizuje transatlantický vztah a motivuje USA k tomu, aby do něj i nadále investovaly.

Pozice středoevropských zemí, pro něž je NATO i nadále především pojist-

tický zajišťovat bezpečnost Evropy bez toho, aby za to dostaly adekvátní protihodnotu v podobě evropského příspěvku ke schopnostem, zdrojům a misím NATO v oblasti mezinárodního krizového řízení.

PŘESTO JEN 6 Z 26

S ohledem na podíl evropských a amerických prostředků byla libyjská operace opakem aliančních operací na Balkáně v devadesátých letech. V kosovské válce zajišťovalo americké letectvo 90 procent všech bojových akcí. V Libyi naopak jejich naprostou většinu provedli evropští spojenci. Ovšem varováním pro ty, jež by chtě-

ALIANCE ZAČÍNÁ FUNGOVAT

na principu „koalic ochotných“ vytvářených podle aktuálních potřeb. Mění se tak v jakýsi toolbox, z něhož jsou podle potřeby, možností a zájmů vybírání konkrétní spojenci, zatímco ostatní sice operaci neblokuje, ale ani se jí aktivně neúčastní. Pro přežití NATO je nezbytné, aby koalice ochotných nezískala trvalou podobu, ale aby se s každou operací její složení měnilo.

lá. Evropa se v Libyi smrškla na Británii a Francii a symbolické příspěvky několika skandinávských zemí. Ještě nikdy se oficiální alianční operace neúčastnil tak malý počet členských států.

V důsledku toho padlo tradiční dogma, že NATO může fungovat pouze tehdy, pokud solidárně a spravedlivým dílem spolupracují všechny členské země. Místo toho vidíme, že Aliance začíná fungovat na principu „koalic ochotných“ vytvářených podle aktuálních potřeb. Mění se tak v jakýsi toolbox, z něhož jsou podle potřeby, možností a zájmů vybírání konkrétní spojenci, zatímco ostatní sice operaci neblokuje, ale ani se jí aktivně neúčastní. Pro přežití NATO je nezbytné, aby koalice ochotných nezískala trvalou podobu, ale aby se s každou operací její složení měnilo. A také to, aby se členské země, které se operace neúčastní, po jejím schválení zdržely její veřejné kritiky.

Novela zákona o datových schránkách zpříjemní **(nejen)** soukromoprávní komunikaci

Jedním ze zásadních a pro většinu z nás stále ještě novým nástrojem v rámci elektronizace veřejné správy a projektu tzv. e-governmentu jsou bezesporu datové schránky. K září 2011 uživatelé datových schránek od startu celého systému odeslali 55 milionů datových zpráv.

JAN BENEŠ | Autor je advokát

K stejnému měsíci bylo spočteno, že datovou schránku má 430 tisíc orgánů veřejné moci, právnických osob, fyzických osob a podnikajících fyzických osob. Další podpoře rozvoje systému datových schránek má přispět i poslední novela zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Změny, které provází systém datových schránek, se dají z hlediska citované novely rozdělit do čtyř základních okruhů.

I. OKAMŽIK DORUČENÍ DATOVÉ ZPRÁVY PROSTŘEDNICTVÍM DATOVÉ SCHRÁNKY V RÁMCI SOUKROMOPRÁVNÍCH VZTAHŮ

Zásadní změnou a důležitou novinkou je okamžik doručení datové zprávy prostřednictvím datové schránky v rámci soukromoprávních vztahů. Dle novelizovaného § 18a odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb. je dodaný dokument doručen okamžikem,

kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k tomuto dokumentu. Tímto se nepochybně posiluje právní jistota doručení. V tomto ohledu je okamžik doručení shodný jako při doručování dokumentů orgánů veřejné moci. Jediný rozdíl oproti doručování dokumentů orgánů veřejné moci lze spatřovat ve skutečnosti, že v soukromoprávní komunikaci je zcela vyloučena fikce doručení.

II. VEŘEJNÝ SEZNAM DRŽITELŮ DATOVÝCH SCHRÁNEK

Druhá změna spočívá ve zcela novém znění § 14b novelizovaného zákona č. 300/2008 Sb. Zákon nově zavádí seznam fyzických osob, podnikajících fyzických osob, právnických osob a také orgánů veřejné moci, které mají zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku. Tento seznam je veden Ministerstvem vnitra. Zákon ukládá povinnost zpřístupnit jej způsobem umožňujícím dálkový přístup, tj. prostřednictvím internetu.

III. ROZHŘANÍ DATOVÝCH SCHRÁNEK VYUŽÍVANÉ POSKYTOVATELI INTERNETOVÝCH SLUŽEB

K ZÁŘÍ 2011 UŽIVATELÉ DATOVÝCH SCHRÁNEK

od startu celého systému odeslali 55 milionů datových zpráv. Přispěje poslední novela zákona upravujícího datové schránky k jejich dalšímu rozvoji?

Další zásadní změnou v novém § 14a citovaného novelizovaného zákona je připuštění možnosti propojení systému datových schránek s různými poskytovateli služeb na internetu. Tento krok může v praxi pozitivním způsobem rozšířit oblibu datových schránek mezi jejími potenciálními uživateli – běžnými spotřebiteli na internetu, jelikož propojuje již „zabydlené“ služby na internetu v takové podobě, jako je například internetové bankovníctví nebo internetový obchod s rozhraním datových schránek. Lze předpokládat, že

poskyvatelé služeb budou zejména banky a stavební spořitelny. Výhoda spočívá ve společném přihlášení do datové schránky a na konkrétní internetový uživatelský účet poskytovatele internetové služby.

IV. MOŽNOST VOLBY SUBJEKTU HRADÍCÍHO ODMĚNU ZA SOUKROMOPRÁVNÍ DATOVOU ZPRÁVU

Čtvrtou změnou je možnost volby subjektu, který uhradí odměnu za zaslouženou datovou zprávu prostřednictvím systému datových schránek v rámci soukromoprávní komunikace. Nově novelizované znění zákona si umožňuje zvolit, že subjekt odesílající původní dokument bude hradit i dodání dokumentu, který je odpovědí na původně dodaný dokument. Další možností je, že odměnu za datovou zprávu může za fyzickou osobu, podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu, z jejíž datové schránky byl dokument odeslán, hradit rovněž jiná, třetí fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba.

ZÁVĚR

Účelem poslední novelizace zákona č. 300/2008 Sb. je snaha legislativních tvůrců dále zpříjemnit možnosti používání rozhraní datových schránek. Řada změn by měla přispět i k jejímu většímu rozšíření do oblasti soukromoprávní sféry. Zejména v případě propojení přístupu rozhraní datových schránek s poskytovateli internetových služeb bude záviset na jejich zájmu o takovou službu včetně zájmu koncových odběratelů služby. Okamžik doručení soukromoprávní datové zprávy nebo seznam držitelů datových schránek mohou v praxi zpříjemnit a zefektivnit práci již prvním dnem účinnosti novely. Citovaná novela zcela jistě přispěje k dalšímu rozvoji e-governmentu a pokračující elektronizaci veškeré komunikace v oblasti veřejnoprávní a soukromoprávní.

Širší verzi tohoto článku a více podrobností naleznete v analýzách na www.cicar.cz.

ci CONSULT
RESEARCH

ci CONSULT
RESEARCH

ci CONSULT
RESEARCH

ci CONSULT
RESEARCH

ci CONSULT
RESEARCH

ci CONSULT
RESEARCH

ci CONSULT
RESEARCH

ci CONSULT
RESEARCH

Handwritten signature

www.cicpr.cz

Pf 2012